ואין זר רואה את הנגעים. דכתיב (ויקרא יג) והובא אל אהרן וגו': **ואין זר רואה את הנגעים.** דלמא כל אהרן קרוב הוא ואין קרוב רואה את הנגעים. פלוגתא היא במסכת נגעים פ"ג (מ"ה) דתנן כל הנגעים מראה מוך ומגעי עצמן ר"מ אומר אף לא נגעי קרובין ותנא בג] בריית דהכא כרבי מאיר וטעמא דרבי מאיר כדמפרש בחמד דיני ממונות ו) מקים ליה לנגעים בר] מה נגעים ביום אף ריצים ביום ומה ריצים שלא בקרובים אף נגעים שלא בקרובים ורבנן לא מקשי לדרבי מאיר דממונות גלייה:

אני מסגירה אני חולטה אני פוטרה. בספרי תניא תמר אהרן ממלמת מפסיד לחמותו שאיני יכול להסגירה ולא לטמאה ולא לטהרה לפי דבריו כה] למדנו שהיה אהרן דומם אין מראה נגעי קרוסו ומיתה בחמה היה מפסידה הא בן] למדנו שהיה אהרן דומם אין מראה נגעי קרוסו ומיתה בחמה היה מפסידה הא בן] **למדנו שהיה אהרן דומם אין מראה נגעי קרוסו ומיתה בחמה היה מפסידה הא בן]**

ואין זר רואה את הנגעים וא"ת אהרן הסגירה אהרן [ו]קרוב הוא ואין [ב]קרוב רואה את הנגעים אלא כבוד גדול חלק לה הקב"ה למרים אותה [א] שעה אני כהן ואני מסגירה אני חולטה ואני פוטרה קתני מיהת משה זר ואין זר רואה את הנגעים אמר רב נחמן בר יצחק שאני מראות נגעים דאהרן ובניו כתובין בפרשה מיתיבי [ג] חמש שמחות היתה אלישבע יתירה על בנות ישראל [ב] יבמה מלך אישה כהן גדול בנה [ג] סגן בן בנה משוח מלחמה ואחיה נשיא שבט ואבילה על שני בניה קתני מיהת יבמה מלך מלך אין כ"ג לא אימא אף מלך כתנאי [ו]ויחר אף ה' במשה רבי יהושע בן קרחה אומר [ב]כל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם וזה לא נאמר בו רושם ר"ש בן יוחי אומר אף זה נאמר בו רושם שנאמר [ו]הלא אהרן אחיך הלוי והלא כהן הוא הכי [ד] קאמר אני אמרתי אתה כהן והוא לוי עכשיו הוא כהן ואתה לוי וחכמים אומרים לא נתכהן משה אלא שבעת ימי המלואים בלבד ויש אומרים [ז]לא פסקה כהונה אלא מזרעו של משה שנאמר [ב]ומשה איש האלהים בניו יקראו על שבט הלוי ואומר [ג]משה ואהרן בכהניו ושמואל בקוראי שמו מאי ואומר וכי תימא [ה] לדורות הוא דכתיב ואומר משה ואהרן בכהניו וכל חרון אף שבתורה נאמר בו רושם והכתיב [ד]ויצא (משה) מעם פרעה בחרי אף ולא א"ל ולא מידי אמר ר"ל סטרו ויצא ומי אמר ר"ל הכי והכתיב [ה]ונצבת לקראתו על שפת היאור ואמר ר"ל [ו] מלך הוא והסביר לו פנים ורבי יוחנן אמר רשע הוא והעיז פניך בו איפוך [ז]א"ר ינאי לעולם תהא אימת מלכות עליך דכתיב [ה]וירדו כל עבדיך אלה אלי ואילו לדידיה לא קאמר ליה רבי יוחנן אמר מהכא [ו]ויד ה' היתה אל אליהו וישנם מתניו וירץ לפני אחאב אמר עולא בקש משה מלכות ולא נתנו לו דכתיב [ז]אל תקרב הלום ואין הלום אלא מלכות שנאמר [ח]מי אנכי ה' אלהים [וגו'] כי הביאתני עד הלום מתיב רבא [ז] רבי ישמעאל אומר יבמה מלך אמר רבא [ח] לו ולזרעו קאמר וכל היכא דכתיב הלום לדורות [ט] הוא והא גבי שאול דכתיב [ט]הבא עוד הלום איש הוא [י] אין זרעו לא איבעית אימא הא הוה איש בשת ואיבעית אימא שאני שאול דאפי' בגויה לא קאים [י]כדר' אלעזר אמר רבי חנינא [יא] בשעה שפוסקים גדולה לאדם פוסקים לו ולזרעו עד סוף כל הדורות שנאמר [י]לא יגרע מצדיק עיניו ואת מלכים לכסא [יב] וגו' [י] ואם הגיס דעתו הקב"ה משפילו שנאמר [כ]ואם אסורים בזקים ילכדון בחבלי עוני: בעלי מומין בין בעלי מומין כו': מנא ה"מ דת"ר [כ]כל זכר לרבות בעלי מומין למאי אי לאכילה הרי כבר נאמר [כ]לחם אלהיו מקדשי הקדשים [יב] יאכל אלא לחלוקה תניא אידך [כ]כל זכר לרבות בעלי מומין למאי אי לאכילה הרי כבר אמור אי לחלוקה הרי כבר אמור ואי לחלוקה הרי כבר אמור ואי לבעל מום מעיקרו הרי כבר אמור שיכול אין לי אלא בעל מום קבוע בעל מום עובר מנין ת"ל כל זכר כלפי לייא אמר רב ששת איפוך רב אשי אמר לעולם לא תיפוך ואיצטריך סלקא דעתך אמינא

אהרן קרוב הוא ואין קרוב רואה את הנגעים. פלוגתא היא במסכת נגעים פ"ג (מ"ה) דתנן כל הנגעים מראה מוך ומגעי עצמן ר"מ אומר אף לא נגעי קרובין ותנא בג] בריית דהכא כרבי מאיר וטעמא דרבי מאיר כדמפרש בחמד דיני ממונות ו) מקים ליה לנגעים בר] מה נגעים ביום אף ריצים ביום ומה ריצים שלא בקרובים אף נגעים שלא בקרובים ורבנן לא מקשי לדרבי מאיר דממונות גלייה:

אני מסגירה אני חולטה אני פוטרה. בספרי תניא תמר אהרן ממלמת מפסיד לחמותו שאיני יכול להסגירה ולא לטמאה ולא לטהרה לפי דבריו כה] למדנו שהיה אהרן דומם אין מראה נגעי קרוסו ומיתה בחמה היה מפסידה הא בן] **למדנו שהיה אהרן דומם אין מראה נגעי קרוסו ומיתה בחמה היה מפסידה הא בן]**

ובריימות הללו בת"כ במדרש המקרלות: כלפי לייא. בעל מום עובר משמע להתירו טפי מבעל מום קבוע: **לא תיפוך.** ולימטריך קרא למידרס היכי מהו דתימא קרא קמא קבוע הוא דלכבר דרחמנא כב] חס עליה משום דלית ליה היתירא למחר ולימא מחרינן אבל עובר דלית ליה היתירא למחר ת"ל **תימא**

מבוא לש"ס

גמרא גמ' מפני שכתוב (משלי יב) יש בוטה כמדקרות חרב, וכך יש דבור שסוטר אותו על פניו, וכתיב (דברים כז) ארור מכה רעהו בסתר, שקרא מכה הדבורים שמדבר בו, וכך כאן יקרא מה שדבר נגדו קשות ובפרט נגד המלך, טטרו. כי אין סברא שיכה אותו לעיני הכל, אבל טטרו בדיבור היה עושה כי הדיבור אפשר לתרץ, ואם יאמרו עבדי פרעה למה עשית זה, יכול לתרץ דיבור שלו, מה שאין כן בהכאה ממש. (מ"מ מהר"ל)

בשעה שפוסקין גדולה לאדם וכו'. כי כל גדולה ראוי לשיהיה לו ולבניו אחריו, שהרי בע"כ אם בנו ראוי למלוכת בנו קודם אל הכל, ואם יורש ממונו כל שכן שיהיה יורש השררה של אביו. ועוד כי הבן יש לו חבור וצירוף אל אביו, ואם אביו מלך הבן הוא בן מלך, ובזה הבן קרוב אל המלכות, רק אם מגביה עצמו הקב"ה משפילו. ובפ"ק דמגילה פירשנו עוד ע"ש (מ"מ מהר"ל):

אני מסגירה אני חולטה כו'. [ובספרי תניא נמצאת מפסיד לאחותנו כו', והק' התוס' במה היה מפסידה, דהא כ"ש שהיתה טהורה עיי"ש]. ונלע"ד ע"פ דאיתא ב' סברות בענין הנגעים, האחד דהוא דבר נמשך מזוהמת חטא ולאו מזבח כפרה, והכי משמע פ"ק דשבועות דאמרי' לכל חטאתם ולא לכל טומאתם, ופריך וכו' על ד' דברים נגעים באים אלמא דאיכא פלוגתא בהא אי אתא לכפר חטא אז לא. ועי' מ"ש השל"ה באריכות בדרוש שבת הגדול לפ' מצורע דצרעת משרע"ה היה דבר נמשך מזוהמת קין והבל ע"ש. וסברא הב' דהוא מזבח כפרה להתם החטא וטובה היא לגביה שסר עונו ע"י. וע"ל דיש נפ"מ בין ב' הסברות, דאם נאמר שהוא דבר נמשך מהזוהמא, א"כ י"ל דר"מ דס"ל בפ"ב דנגעים דאין כהן רואה נגעי קרובין הוא מסברא דחשדינן ליה שלא ידקדק ויטהרנו כש"ש שם במתני' לענין נדרים ובכורות, ולהכי ה"ה לטמא אינו רואה דתניא בת"כ אקרא דלטהרו או לטמאו דכהן המטמא הוא המטהר וכיון דאינו ראוי לטהרו אינו יכול לטמאו. אבל לסברא הב' דהנגע וטומאתו הוא להתם החטא א"כ ליכא חשדא כלל דאם הוא טמא והקב"ה שלח לו לכפר עליו למה יטהרנו וימנע ממנו הכפרה, ואם הוא טהור למה יטמאנו חנם דאפשר אין בו חטא כלל. ולפ"ז צ"ל דגזה"כ הוא לפסול הקרוב מדרש דמקיש נגעים לריבים. ובזה יבואר דהנה אהרן אמר תרי מילי הנראים דסתרי אהדדי, דקאמר שנפסיד לאחותנו פי' דס"ל דהנגע בא להתם החטא, וכיון שאין מי שישמא אין לך הפסד גדול מזה שלא יסור החטא ממנה, וקאמר שקרוב אינו רואה את הנגעים, וכבר ביארנו שלסברא זו אין לפסול את הקרוב. להכי קאמר לפי דרכנו למדנו שהיה אהרן דורש כו' פי' לאו מסברא אלא מדרש הכתוב ודו"ק. ומתורץ בהכי קו' התוס' ושאר דקדוקים. נסתפקתי אם מותר לעיין בבית הכסא במשקלי השמות והפעלים. והיה נראה לכאורה דמותר דהא קי"ל דברים של חול מותר לאומרן בלשון הקודש. (ואהא סמיכנא ועבידנא עובדא לעיין בבית הכסא בספרי פילוסופיא המעתקים ללשון עברי כגון ס' המדות לארסטו והדומה לו, ואפילו המחוברים בחכמת הטבע ובמה שאחר, עם היותם נחשבים לרד"ק ולר"ש בן תיבון בהקדמת המורה וסיעתם מעשה בראשית ומרכבה, שרי להו מריירתו שעשו כוונים מדמיונו של הר"מ ז"ל להעציבה), שמע מינה בלשון עצמו ליכא משום קדושה אלא בתר ענין אוזלינן. והא נמי ליכא ענין קדושה כי אם להרהר ולחשב באופני הדבור הנאות ולהשון המדוקדק. ואפילו לדבר בם להוציאם בפה היה מותר. הגע בעצמך כשהיו ישראל על אדמתן ולשונם לשון הקודש, היו בודאי משתמשין בו אף בבה"כ ולכל צורכם (אע"פ שבלי ספק יש קדושה בלשון גם מצד עצמו. וזהו דעת קצת במה שנקרא לשון הקודש). אי־ברא לדידן מסתברא לאיסורא כיון שאין דרך להגיע לידיעת לשון הקדש על נכון כי אם ע"פ הכתובים אשר יורו באצבע על כללי הדקדוק, שלא נשארה בידינו ידיעת דרכי לה"ק אם לא על פיהם. ועל כן אי אפשר לעמוד בהם בלי הרהור דברי תורה ופסוקי המקרא ואסור. **שמעתי** על הרמב"ן ז"ל שהיה מעיין בספרי לשון לעז של חכמי אומות העולם בבה"כ כדי שלא להרהר בד"ת (וכ"כ הרע"ב ספ"ה דאבות), וכן היה מנהגו של א"מ הגאון ז"ל. ואם [לא] היו מוצאים היתר בעיון הנ"ל, נ"ל שלא היו עוסקים בהם. וצ"ע אליבא דר"י דס' שתי הלחם (מנחות צט ע"ב) דאיתא לה דברים בכתבן וא"ל לבן דמא צא ובדוק שעה שאינה לא יום ולא לילה ולמוד בה חכמת יוונית. הא איכא שעי דבה"כ דליכא לקיומי בהו קרא דהאיזהו, ולימוד בהם שם. וכן יש להוכיח מהא דאיתא בזבחים בפ' טבו"י א"ר הא דינא בר"ש גמירנא בבה"כ שהיה גורס שם למודו לאונסו. ולא הוה חייש לעיוני בדברים של חולין כה"ג כי היכי דלא ליתי לידי הרהור תורה בבה"כ. וכן פ"ק דקידושין (דף ל"ג) דילמא לאונסיה שאני. וצ"ע. וי"ל שלא היה להם ספרים בחכמות חיצוניות לעיין בהם. אז שמא מתוך שדברי תורה היו שונים בפיהם ולא היו מעיינים בהם אלא במחשבה, לא מתוך הספר, כי לא ניתנו ליכתב בימיהם, ומתוך העיון המחשבי נאנסו ושכחו להפסיק ההרהור בדברי תורה ולהסיח דעתם לדברים אחרים בהכנסם לבה"כ. ובאמת אין להביא ראיה מן התנאים בדברים כאלו. ומההיא דמנחות נמי ליכא למשמע, ותסברא אטו מי ליכא שעי דבה"כ והא לא אפשר בהו לקיומי קרא כדכתיב (וכה"ג איתא פ' ר"ש (שבת פט ע"ב) דל תורתי סרי ופלגא דמיכל דעלוי ודבה"כ) (איברא להירו"ר דמיתי בב"י ס"פ ה. אה"נ דאיכא לקיומיה התם נמי ולק"מ. ועמ"ש שם בחבורי בס"ד) אלא מאי אית לך למימר דברים דכתבן לאו דוקא, שעה שאינה לא יום ולא לילה נמי לאו דוקא, ושעה דבה"כ אינה חשובה לא ביום ולא בלילה ואינה ראויה ללימוד חכמה מתחלתה וק"ל. ועבין ס"ט (שלטי יעב"ץ מ"ש פ' י): שאלה. הא דתניא בפ' אין עומדין (ברכות ל"א ע"א) דאין עומדין להתפלל אלא מתוך הלכה פסוקה, ופרש"י שאינה צריכה עיון כדי שלא יהרהר בה בתפלה. וא"כ לפי זה צריך נמי ליזהר שלא ליכנס לבית המרחץ ולבהכ"ס מתוך הלכה שאינה פסוקה, שלא יהרהר בד"ת באותן מקומות, כדאמר בכמה דוכתין בתלמוד דאסור להרהר שם בד"ת. או שמא יש לחלק. תשובה. יראה דיש לחלק. וכן מצאתי כתוב דקמאי נמי הוו מספקי בהך מילתא. וכתב שם הכותב דיש ראייה להתיר מהא דאיתא פ"ק דקידושין (ל"ג ע"א) גבי בר קפרא ורבי שמעון, דפריך תלמודא והאמר רבי יוחנן בכל מקום מותר להרהר חוץ מבית המרחץ ובית הכסא, ודחי דילמא לאונסו שאני. ופרש"י פעמים שהיה טרוד ומעיין וגורס בה בבית המרחץ עכ"ל. הרי מוכח בהדיא מדברי רש"י דשרי, דאל"כ לא הוי לאונסו, דשפיר בתחילת כניסתו לבית המרחץ. וגם נראה מתוך הסברא דיש לחלק, דודאי לעמוד ולהתפלל מתוך הלכה שאינה פסוקה אסור משום דא"א לו לכוין יפה, מ"מ נראה דודאי הרהורי הלכה יותר יקשה לו, וא"כ ע"כ יהא לבו טרוד אם עיין הוא בהלכה לא יוכל לכוין תפילה, ואם יכריח מחשבתו לבו לסלק עיון ההלכה, ההיא גופה טירדא היא לו שצריך להסיר מלבו מה שהוא חפץ לחשוב בו ויפסיד ע"י כך כוונת התפילה. ועל טירדא מועטת הקפידו הראשונים לענין תפלה כדאמר פ' הדר (ערובין ס"ה ע"א) הבא מן הדרך לא יתפלל תוך ג' ימים, שמולא לא הוי מצלי בביתא דהוי ביה שיכרא, לימר, דלא נזדמן שמא יהרהר שם כיון דידע דעבירה היא יש בו כח להכריחו שם, ואם היה לו טורח וטירדא על זה יהא כן. וק"ל. ותו יש לחלק, דדוקא גבי תפילה חיישינן פן יהרהר בה בד"ת משום דתרוויהו דברים של קודש הם, אבל לא חיישינן שיהרהר במקום הטינופת כגון בבית המרחץ ובבית הכסא בדברי תורה, דהוי גנאי וזלזול לדברי תורה שהוא בא לעסוק בה. ודמי קצת להא דאמרינן פ"ק דפסחים הוא עצמו מחזר עליו לשרפו מיכל קאכיל מיניה בתמיה. אמנם הדבר ידוע הוא, שקשה מאד להסיר מלבו בהרהורי התורה אפי' במקום הטינופת מי שלבו נבהל ולהוט לעיין בפלפול הלכה, ואף כי אמרינן פ' מי שאמ אמר רב הונא ת"ח אסור לעמוד במבואות המטונפות מפני שאי אפשר לו בלא הרהור תורה, אלמא דחיישינן להכי וצ"ע (מרומת הדשן מ"פ סימן מא):

תורה אור השלם

1. וַיִּחַר אַף יְהוָה בְּמֹשֶׁה וַיֹּאמֶר הֲלֹא אַהֲרֹן אָחִיךָ הַלֵּוִי יָדַעְתִּי כִּי דַבֵּר יְדַבֵּר הוּא וְגַם הִנֵּה הוּא יֹצֵא לִקְרָאתֶךָ וְרָאֲךָ וְשָׂמַח בְּלִבּוֹ: שמות ד, יד
2. וּמֹשֶׁה אִישׁ הָאֱלֹהִים בָּנָיו יִקָּרְאוּ עַל שֵׁבֶט הַלֵּוִי: דה"א כג, יד
3. מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בְּכֹהֲנָיו וּשְׁמוּאֵל בְּקֹרְאֵי שְׁמוֹ קֹרְאִים אֶל יְהוָה וְהוּא יַעֲנֵם: תהלים צט, ו
4. וְיָרְדוּ כָל עֲבָדֶיךָ אֵלֶּה אֵלַי וְהִשְׁתַּחֲווּ לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל הָעָם אֲשֶׁר בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי כֵן אֵצֵא וַיֵּצֵא מֵעִם פַּרְעֹה בְּחֲרִי אָף: שמות יא, ח
5. לֵךְ אֶל פַּרְעֹה בַּבֹּקֶר הִנֵּה יֹצֵא הַמַּיְמָה וְנִצַּבְתָּ לִקְרָאתוֹ עַל שְׂפַת הַיְאֹר וְהַמַּטֶּה אֲשֶׁר נֶהְפַּךְ לְנָחָשׁ תִּקַּח בְּיָדֶךָ: שמות ז, טו
6. וַיְהִי יְהוָה הָיְתָה אֶל אֱלִיָּהוּ וַיְשַׁנֵּס מָתְנָיו וַיָּרָץ לִפְנֵי אַחְאָב עַד בֹּאֲכָה יִזְרְעֶאלָה: מ"א יח, מו
7. וַיֹּאמֶר אֵל תִּקְרַב הֲלֹם שַׁל נְעָלֶיךָ מֵעַל רַגְלֶיךָ כִּי הַמָּקוֹם אֲשֶׁר אַתָּה עוֹמֵד עָלָיו אַדְמַת קֹדֶשׁ הוּא: שמות ג, ה
8. וַיָּבֹא הַמֶּלֶךְ דָּוִד וַיֵּשֶׁב לִפְנֵי יְהוָה וַיֹּאמֶר מִי אֲנִי אֲדֹנָי יֱהוִה וּמִי בֵיתִי כִּי הֲבִיאֹתָנִי עַד הֵלֹם: ש"ב ז, יח
9. וַיִּשְׁאַלוּ עוֹד בַּיהוָה הֲבָא עוֹד הֵלֹם אִישׁ וַיֹּאמֶר יְהוָה הִנֵּה הוּא נֶחְבָּא אֶל הַכֵּלִים: ש"א י, כב
10. לֹא יָגְרַע מִצַּדִּיק עֵינָיו וְאֶת מְלָכִים לְכִסֵּא וַיֹּשִׁיבֵם לָנֶצַח וַיִּגְבָּהוּ: איוב לו, ז
11. וְאִם אֲסוּרִים בַּזְּקִים יִלָּכֵדוּן בְּחַבְלֵי עֹנִי: איוב לו, ח
12. כָּל זָכָר בִּבְנֵי אַהֲרֹן יֹאכְלֶנָּה חֹק עוֹלָם לְדֹרֹתֵיכֶם מֵאִשֵּׁי יְהוָה כֹּל אֲשֶׁר יִגַּע בָּהֶם יִקְדָּשׁ: ויקרא ו, יא
13. לֶחֶם אֱלֹהָיו מִקָּדְשֵׁי הַקֳּדָשִׁים וּמִן הַקֳּדָשִׁים יֹאכֵל: ויקרא כא, כב
14. כָּל זָכָר בְּכֹהֲנִים יֹאכַל אֹתָהּ קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא: ויקרא ו, כ
15. כָּל זָכָר בְּכֹהֲנִים יֹאכְלֻנּוּ בְּמָקוֹם קָדוֹשׁ יֹאכַל קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הִוא: ויקרא ז, ו

שינוי נוסחאות

א) באותה שעה אמר אני כל"ל (ש"מ): ב) ישראל ואבל אחד יבמה כו' כל"ל (*ש"מ. וכ"ה בסד"ע רבה פ"ו): ג) כ"מ בניה סגני כהונה (סד"ע רבה ופ"ר). ועי' מהכ"מ: ד) אלא הכי קאמר ליה אני כל"ל (ש"מ): ה) ההוא לדורות כל"ל. וכן בכ"י (ש"מ). וכ"י וכ"מ איש הא"להים איקרי כהן לא איקרי: ו) בכ"מ נוסף אמר לו הקב"ה למשה: ז) בכתה"י רבה. וכל"ל (דק"ס). וכ"י מתיב רבא בר ישמעאל יבמה וכו'. ועיין לעיל הוסף בכ"י זו בכתה: ח) כ"מ רבה בר עולא (ש"מ): ט) כ"מ עד עולם הוא (צ"ק, ד"ז רפ"ב). כ"מ לו ולזרעו הוא (כ"י צ): י) כ"מ והוא (*ש"מ): יא) בכתה"י וכ"מ נוסף דאמר ר' אלעזר אמר ר' חנינא: יב) כ"מ לבכא ויושיבם לנצח ויגבהו ואם הגיס וכו'. כ"מ לבכא ויושיבם לנצח ויגבהו ואם משפיל עצמו הקב"ה מגביהו שנ' וישיבם לנצח ויגבהו ואם הגיס וכו' (כ"י צ): יג) כל כתה"י נוסף ומן הקדישים: יד) כת"ו כ"ס"ט וכ"מ נוסף אלא לבעל מום מעיקרו. וכ"ג כ"ל. ולכל"פ ה"ג כ"ל בנמ"י אמ"ח: טו) וכתיב (כ"י פ): טז) בכ"י נוסף הלוי: יז) כ"פ זוכה: יח) כ"ל לא (בתה"י): יט) לא היה קיים כ"ל (*ש"מ. הגרי"ב): כ) כ"מ קיימא (*הגרי"ב): כא) כ"ל וילכדו (ש"מ). וכתה"י וילכדום: כב) רחמנא דחס כל"ל (ש"מ): כג) כ"ל ואתא (שמכ"י). [ממנס שס לפ העניר קולמוסו על מיגס ומגס, לפ נר' שגמטוון למתקה]: כד) לנגעים ונגעים לריבים מה כו' כל"ל (צ"ק): כה) ג' ש"מ דרבינו. וכ"ה לשון הספרי שס: כו) כיון דאין כל"ל (ש"מ):